

Pomhaj Bóh!

Cislo 5.

29. jan.

Lětnik 3.

1893.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju šo kóždy šobotu w Smolerjez knihciziscejzerni w Budyschinje a šu tam dostacž sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 np.

Njedzela Septuagesima.

Jan. 17, 16. 17: „Moja wuczba njeje moja, ale teho, kiž mje póskłał je. Chze-li schtó teho wolu czinicž, tón budže šhonicž, hacž je ta wuczba wot Boha, abo hacž ja šam wot šebje rěczu.“

Wuczba nascheho šbóžnika je najkrašnischa, najstrošcht-nischa a najšbóžnischa. Wona wopshija njebjeka a semju, czaš a wěcznosć, šmjercž a žiwjenje. Kaž je tón šam, kiž ju pschpowjeda, wěrnosć, tak je tež wona wěrnosć šama. Wona šjewi człowjekej jeho hrěschne hubjenstwo, ale pokazje jemu tež šbóžne wumozjenje. Wona njepschindže jeno š nowymi žadanjami a kašnjemi, ale wona dawa tež nowu móž a šylnosć. Pschi tym njeje wona žana czežka wuczba, kotruž bychu šnano jeno wuczeni ludžo šapschijecž móhli, ale tak šroschmliva a jednora, šo móže ju tež male džeczšo šapschijecž. Pschetož wona njeje nicžo hinasche džžli wutrobne šhroble dowěrjenje na teho, kiž ju předuje, na lubeho šbóžnika Jesuša. Ššwój wonthod ma wona š Boha šameho. Njedowušlědzena Boža lubosć je šwojeho jenicžkeho narodženeho Ššyna do šwěta póskłała, šo bychmy w nim žiwjenje měli. — Někto je pósklušne pschijecze tuteje wuczby jenicžki pucž k naschej šbóžnosći. Ale jich wjele praji: je tak czežko tule wuczbu póšnacž, tak czežko, do Jesuša wěricž. Luby Ššjes Jesuž pať pokazje w pošchim šwjatym tekščje prawy pucž, po kotrymž ša njej pschindžesch. „Chze-li schtó tutu wolu czinicž, tón budže šhonicž, hacž je ta wuczba wot Boha, abo hacž ja šam wot šebje rěczu.“ To je móžne, rjane šlubjenje, šo

chze wón šwětlo a póšnacze tym dacž, kiž steja ša tym, šo jeho šłowo džerža. Šdnyž ššhisch wo šławnym lěkarju, kiž je hižo wjele ludžom pomhał, a šebi myšlich: tón budže mi šnano tež pomhacž móž, dha je přenje, schtóž mašch czinicž, šo po jeho kašnjach czinišch. Šdnyž budžesch pntnyčž, šo to, schtóž wón kaša, tebi pomha a twoje bolosće wotebjeraja, budžesch bórny widžecž, hacž je twój doktor dobry lěkar abo hudler. Jesuž je tež tajki lěkar, kiž šłubi, šo móže dušchine šhorosće šahojicž a ty wěsch, šo je wón wopravdže tež wjele druhim móžnje pomhał. Špytaj š nim. Čžin po jeho a jeho Wótza woli. Wutn wot njeho a šhodž ša jeho štopami. Přóžuj šo š jeho pomozu š najmješcha jedny hrěch wotpožicž. Čžim šwěrnischi w tajkim próžowanju šy, čžim lěpje budžesch šhonicž, šo je Jesušowa wuczba, haj wón šam wot Boha teho Ššjesa. Tebi budže šo wujasnicž, šo tón je wopravdže šbožowny, kiž ma jeho we wutrobje; ničtó njebudže š twojeje wutrobny wutorhnyčž móž to šbóžnych czinjaze pschewědcjenje, šo wón je pola tych šwojich wšchitke dny hacž do šłóncžjenja šwěta. Ty wěsch to, dokelž to šam šhoniš. Budžesch drje tež póšnacž, šo je twoje žyłe czinjenje po Božej a Ššhryštušowej woli njedošahaze a jara daloko wot wottšynjeneho šónza. Čžim bóle budžesch žadacž, na tym Ššjesu wostacž kaž hašosa na winowym pjenku. Pschetož bješ njeho njemóžesch žaneho ploda pschijescž.

Ach, lubi pscheczeljšo, kiž chžyšchje rad wěricž, špytajcže to rad na tym pucžu, šo se wšchej šwěrnosćžu ša dopjel-njenjom Ššhryštušowej wole štejicže. Jesuž, kiž wam šam tule radu dawa, rukuje wam ša rjany plód wascheho próžo-

wanja. Śwětło, móz, trošcht, radu, žiwjenje a wscheho došč budźeće w Jesuſowej wuczbje namafacz a dżakownje ſawyšfacz: Haj, wuczbja, kotraž to ſamóže, ſchtož je wona w naſ a telko druhich ſbožownych ſcheſczijanach doſonjała, je woprawdže wot Boha. Hamjen.

Něšto ſ Oberlinoweho žiwjenja a ſtutkowanja w Ramjenitnym dole.

(Se wſcheltich žórkow wuczerpał Jan Barfko.)

(Pofracžowanje.)

Mješ druhimi wězami mējachu wuczerjo tež tu poručnošč, ſo dyrbjachu ſwojich wuczobnikow k temu nawjedowacz a pſchiwucžicž, ſo bychu pſchi wěſtych ſkladnoščach wot ſwojich dofhodom tež něšto k powſchittownemu lěpſchemu nałoželi. Teho dla dyrbjachu tež, kaž je hižo ſpomnjene, prjedy hač buchu do ſhromadžisny wotroščennych pſchiwſate, wot ſwojich ſtarſchich wobſwědcenje pſchinječž, ſo ſu na wěſtym poſtajenym mēſtnje dwaj ſadowaj ſchtomitaj ſadžiſe.

K wſchittim tajſim ſawjedženjam, njech tež bēhu žyſe ſwētne, mējeſche Oberlin nabožne pſchicžiny; teho dla piſaſche wón tež taſle na ſwoju woſadu:

13. novembr 1805.

Lubi pſchecželjo!

„Satan, njeſchecžel žyſeho ſwēta, wjeſeli ſo, hdyž wutupjamy a kaſymy. Naſch Knjes Jeſuſ Chryſtuſ paſ ſo wjeſeli, hdyž ſa powſchittowne lěpſche dželamy.

Žadacze ſebi wſchitžy, ſo byſchcže pſcheſ njeho ſbožni a jeho czeſcže dželomni byli. Gladajcže teho dla, ſo byſchcže ſo jemu, taſ dohho hač ſcže hiſchcže na tutym ſwēcže žiwi, na wſche móžne waſchnje k ſpodobanju ſadžerželi.

ſemu ſo ſpodoba, hdyž wy ſ luboſcžu ſchtomy ſa powſchittowne lěpſche ſadžecže. Nētkle je ſkladny cžaſ k temu. Budžcže teho dla ſadžecž hotowi. Œſadžecže tež na nanajlěpſche waſchnje. Wopomnicže, ſo ſo jemu ſ tym ſpodobacže.

Džeržcže wſchitke ſwoje pucže w dobrym rjedže, wupſchujcže je, nałožujcže něšto ſwojich ſchtomow k temu a ſtarajcže ſo ſa ič roſcženje.“

Na tajſe waſchnje buchu mrócžele njewēdomnoſcže, kotrež dohhe cžaſy wyſche Ramjenitneho doła wiſbachu, pſcheſ roſſwētlowazu móz ſcheſczijanſhego wocžehnjenja pomału roſehnate a to w cžaſu, w kotrymž ſo roſwucženje khudnych ludži ſa njewužitne, haj ſa ſchłódné a wſcho džeržeſche, a hdyž bēchu naſche nēcžishe tunje a derje ſažožene wucžerje žyſe njeſnate. To pſchemēnjenje, kiž ſo w bēhu někotrych lét na tutym mēſtnje ſta, je cžim ſpodžiwniſche, hdyž na wobſtejnoſcže tutych ludži pſchi Oberlinowym naſtupjenju ſedžubujemy, a we wopominanju teho ſačžuwamy ſo ſami wot ſo nucženi, ſo ſ nim ſjenocžicž a czeſcž tuteho wulkeho, khwalby-poſneho ſtutka temu pſchipiſacz, kiž móže jón ſpožcžicž a kiž je pſchifaſaſ, „ſo ſo woby w džiwinach žórla a rēli w pučžinach“. Doſpoſne ſaprēcže ſwojeje ſaſkžyby pſchi wſchēm, ſchtož bē wuwjedł abo doſonjaſ, bē ſpodžiwny a nadpadny wuſnam Oberlinoweho kharaktera; wón mējeſche ſo po prawom jenož ſa grat, kotryž trjebacz, ſo Bohu ſpodobaſche, a cžaſto džeſche wón: „Ja mam mało ſaſkžyby pſchi tym dobrym, ſchtož ſym cžinił, jeničžy tu, ſo ſym cžinił po Božej woli. ſemu je ſo hnadnje ſpodobało, ſwoje wotpoſlady pſcheſe mnje wuwjeſcž, a wón je tež mi kóždy cžaſ pomozne wěžy k temu ſpožcžik.“

* * *

Kaž wot ſpocžatka ſem, taſ pytaſche Oberlin pſcheſ žyſe ſwoje žiwjenje wſchitke jemu dowērijene duſche ſa wērne ſcheſczijanſtowo dohycž a je k wjedženju cžithego, Bohu ſpodobneho žiwjenja pſchiwucžicž. Woſebje modleſche ſo wón ſam wobſtajnje k Bohu ſa ſwoju woſadu a to niž jenož powſchittownje, ale jeho pobožna, luboſcže poſna wutroba cžerjeſche jeho, ſa kóždy jeje ſtaw woſebje ſwoje dobroproſcženje cžinicž. So paſ by pſchi tym na niſcho njeſapomnił, dha wſa wón kóžde ranje ſwoje žyrtwine knihi pſched ſo a proſcheſche pſchi kóždym mjenje, kotrež bē do nič ſapiſane, wo to, ſchtož bē po jeho wjedženju ſa kóždeho to najnuſniſche. A hdyž wón druhdy nētajſe wjetſche ſabludženje abo pſchehreſchenje pola ſwojich woſadnych pytny, dha ſkoržeſche wón hłuboko hnuty a wſchón roſſudženy: „D moja woſada, moja woboha woſada!“

So bychu jeha ſ wutroby wukhadžaze ſłowa ſaſo k wutrobam ſche, rēcžeſche wón na kłēžy ſa kóždeho jara ſroſumliwje a wob-krucžeſche wſchitko ſ jadriwnymi bibliſkimi ſchpruchami, w cžimž bēſche ſo na poſledku taſ wudoſonjaſ, ſo móžeſche ſkoro žyſu ſwoju rēcž ſ bibliſkimi ſłowami džeržecž.

Tola paſ njebē temu lubemu mužej na přédowanju a na džecžazej wuczbje doſcž; nē, wón cžyſche hiſchcže wjožy ſkladnoſcže mēcž, ſo ſe ſwojimi woſadnymi w tych najwadžniſchich naležnoſcžach cžlowiſhego žiwjenja roſrēcžowacz. Duž ſažoži wón w 15. lēcže ſwojeho ſaſtojniſtwa taſ mjenowane „ſcheſczijanſke towařſtowo“, kotrež ſ lěpſchich ſtawow jeha woſady wobſtejeſche. Tuto towařſtowo ſkhadžowafche ſo huſto k ſhromadnemu modlenju a k roſrēcžowanju we wēzach nabožiny a pičirody. Ale wone njenjeſelche te plody, kotrychž bēſche ſo Oberlin wot njeho nadžal; nēkoti jeha 130 ſobuſtawow pſcheſbēhowachu drje ſo w duchownej hordocžy, a druſy, kiž ſobuſtawy njebēchu, ſwarjachu hroſnje na žyſe towařſtowo. Duž ſpoſna Oberlin, ſo je pohóriſchenje pſchipóbla wjetſche, hač natwarjenje w dobrym a roſpuſchcži po pođbralētnym wobſtačžu towařſtowo ſaſo, pſcheſwēdcženy, ſo ſ tym runje taſ Božu wolu dopjelni, kaž prjedy ſ jeha ſažoženjom.

Bóřy po tym daſche wón ſcžehowaze woſewjenje w franzowſtej a nēmiſkej rēcži cžischcžecž a jo w kóždej hēcže ſwojeje wobſchērnej woſady na prawje do wocžow padaže mēſtno pſchilēpicž, ſ kotrehož je widžecž, kaſ ſahe je wón ſwoje myſle tež na wobrocženje póhanow ſkožik.

„Naſch Knjes Jeſuſ Chryſtuſ žada ſebi wot ſwojich wēřjazych, ſo bychu ſo jeha ſkžyby ſwječžili, jeha w jeha ſwojatyh ſtutkach podpjerali a w jeha mjenje ſo modlili. Teho dla je nam wón ſwoju ſamſnu modlitwu ſawoſtajił.

K ſbožu někotrych naſchich ſobuſtawow a k ič poſracžowanju we wſchēm dobrym bu pſched někotrymi létami wēſte duchowne towařſtowo ſažožene a w cžischcžannych wokolniſchich tole poſtajene:

1. Kóždy ſobuſtaw dyrbi kóždu přenju poňdželu w kóždym mēžazu ſwoju modlitwu cžinicž, ſo bychu miſionarojo, kiž ſu k wobrocženju džiwich a pſchibóřſkich ludow wupóſłani, pſched „nadbēhanjom a jebanſtwom ſheho ducha“ ſaſitani a ſtwjerženi byli.

2. Wyſche wſchēdneho „wachomanja w modlitwje“ dyrbi kóždy ſobuſtaw, je-li nēkaſ móžno, kóždu njeđželu a ſrjedu wječor w pječich hodžinach na kolena padnyčž a ſo k Bohu modlicž w mjenje Jeſom Chryſta,

a) ſo by kóždy towařſtowny ſtaw ſe ſwojim žyſym domom ſo pſchezo bóle ſwječžik a w tym Knjeſu žiwy był.

b) Kóždy ſobuſtaw ma tež wſchittich ſwojich pſchecželow, kiž ſu ſ dohom pſchecželjo Boži, do ſwojeje modlitwy ſobu wobſamfnyčž.

c) Sa wſchitke džecži Bože, kiž na ſemi bydla, k fajkežkuliž wēřje ſo tež džerža, dyrbi ſo modlicž, ſo bychu ſo ſjenocžili a Jeſom Chryſta ſpoſnali.

d) Kóždy ſobuſtaw dyrbi ſo modlicž, ſo by ſo to nowe kraleſtowo ſkoro ſahubiło a kraleſtowo Bože a naſcheho Knjeſa Jeſom Chryſta žyſe doſonjane ſo ſažožilo mješ njeſchelicžomnymi póhanami, Turkami, židami a woſebje mješ ſcheſczijanami.

e) Kóždy ſobuſtaw dyrbi ſo modlicž ſa wuczerjom, knježich a pobožne wyſchnoſcže, fajtehožkuli mjena abo rjada tež ſu.

f) Dale ſa wēřjazych, ſa duſchepaſtyrjom, mužſkich a žónſkich dželacerjom w winižy teho Knjeſa, kiž ſu ſo jeha ſkžyby ſwječžili a ſa tym ſteja, jemu druge duſche pſchiwodžowacz.

g) Dale ſa mlodoſcž, kotruž cžył Bóh pſched ſawjedženjom a ſkymi ſnamjenjemi ſaſchowacz a k poſnacžu naſcheho wumóžniſta wodžicž.

3. Kóždu ſobotu dyrbja ſobuſtawy Boha proſnyčž, ſo by pſchipowjedanje ſwojeho ſwjateho ſłowa na pſchichodnej njeđželi žohnowacz cžył.“

(Œtōncženje pſchichodnje.)

Wy ſo dyrbimy Boha bojecž a jeha lubowacz, ſo bychmy pſchi jeha mjenje njeſwarjeli ani njeuſlowali.

Bo nēmiſkim wot Th. D.

(Œtōncženje.)

W naſchej wokolnoſcži bēſche wjele ſadu a wina, teho dla ſebi ludžo ſkoro we wſchittich domach ſižalo ſami dželachu. So paſ by ſižalo dobre było, dyrbjefche ſo piatł, hdyž ſo ſemſchi

swonjesche, naczinicz a dyrbjachu so tsi ste zony nuts czinicz, t. r. pschi nalecžu kudobja dyrbjachu so tsi mjena tajkich skych zonom wuprajicz. Za sym husto skycha: „Alle ty masch bylne kisało; toho sy nuts czinik? S tymi chzu tež juntrócz spytacz!“ Albo dwé zonie béschtej so swadzilej; jena na druhu sawoła: „Budž i mērom, mje hišcže nichto do kisała czinik njeje kaž tebe! Czajaj, pschichodny trócz tebe do mojeho kisała nuts sczinju!“ Kaž sym i radosczu nashonik, je so ta wrótna pschiwēra w poslednim czachu nimale shubika.

W hospodarstwie snateho bližscho bēchu pječa stajnje kuskarnicze w hródzi; — jedyn trócz bēchu czermjene dupki na smjetanje — druzi trócz mloko žaneje smjetany njedawasche, so doscz butry nadželacz niemóžachu. So na tym nichto druzi wina njebe, hacž kuskarnicze, bēsche wuczinjena wēz; so pač bēsche hródz jara pótna a njestrowa, na to šebi nichto niemysleche. Schtyri hodžiny daloko wot teje wšy wumolana thartyladzerka bydleche; po tu póskachu, so by pomhala. To dyrbjesche so na tšjóch pjatlach stacz, i kotrychž dyrbjesche přeni pokutny džen bycz. Senož juntrócz tam džech tu žónsku wohladacz — ale na přenim wohladanju mējach doscz. Wona bēsche tajka swoblekana, so, ju wohladawšchi, mje syma ischapsche. Hdž bēsche wšchelaki „hofus pokus“ czinika, pschi hródzinych durjach amulett položzi. A řesnikaj po howjadowy pucher póskachu, kotryž bu naduty a do wuhnja powišnjeny. „Kaž pucher w wuhnju, tač wotemrēwaj žiwjenje kuskarnicze“, žona praji. Wona pschifasa, so bychu nětk šwēru ředžbowali, hacž bórny nihdže we wokolnosczzi thoru staru žonu njewohladaja. Dokelž pač so winowata žyle moricz nješmē, mējesche so pucher i wuhnja wšacz, přiedy hacž žyle wušthnje. Wšchitžy šwēru ředžbowachu, hacž je w šušodstwie šchto thorowaty — wošebje na tych hladachu, na kotrychž hižo tukachu. A jako so jene ranje woprawdže šušodžina se sawjajanej hłowu pokasa, kotraž mējesche tež hewak hūbjeny napohlad — bēsche wšchitkim wēsta wēz, so je ta žona sta kuskarnicza. Dokho tón pucher wšajaj widžach, kóždy trócz na njón i wēstaj bojosczu hladach. Tač wjele pač je wēste: hdž ta žona hišcže wumrjela njeje, je dženska hišcže žywa, byrnjež bychu tam sto pucherjow do wuhnja napowšcheli. Stara thartyladzerka bēsche šebi řjane pjenjey šablužika; šchto ju to starasche, so bēsche tu wobohu staru žonu wo dobre mjeno pschinjēla. Dwojaki je hrēch, kotryž so i tym czini: to je i přenja njewužitne wužiwanje Božeho mjena a i druha šhrēščenje pscheczimo tej kasni, so dyrbinjy šwojeho bližscho lubowacz. Haj tajke czinjenje je póhanisťe, czertowisťe.

S mojeho pscheczestwa bēsche jedyn, hdž bēsche něschto czežke nješl, so wobšunyl a padnywšchi šebi koleno wobšchodžik, wón mējesche někotre njedzele dokho najwjetšche bolosczje czerpicz. Wobšchodjenje pač hišcže czežke doscz njebe, so bychu po řekarja póskali — wšchak noha škamana njebe. Jako wšchitke domjaze ředki pomhacz njechachu, dobri pscheczelj radžachu, do N. hicž, dokelž je tam muž, kiž móže wēscze pomhacz. Za buch wotpóskany a so na pucz do N. nastajich. Wječor posdže do teje wšy dóndžech; — muž domach njebe; mi so prajesche, so je hišcže juntrócz wušchak. Woni mi pscheczelnje kasachu, so bych psches nóz wostał a ja to i džakom pschijach. Jako šebi pač w mojej komoržy scženy wobhladowach a kolo wokoło nicžo hacž řchize, snamjenja, řicžby a žule šłowa widžach, bu mi džiwno wokoło wutrobny. Njebly-li hospodarjowy sym so mnu w tej šamej řstwie řežak, bych so šmjercž bojač. Wječor posdže hospodar domoj pschindže a na druhe ranje dyrbjach jemu mjeno a narodny džen thoreho pomjenowacz. Na to řandže do šwojeje řstwy, ja krotki czaš so wróci a mi praji, so móžu nětk šašo domoj hicž pschistajiwšchi, so budža bolosczje přecz, přiedy hacž domoj dóndu. Poslednje dny bēchu řjane, czopke nashymste dny byle a czopłota be k temu pomhala, so be rana řajika a boloscz wotebērała; přiedy hacž domoj dóndžech. Šso wē, so šušodžo a pscheczelj to polēpschenje ničomu druhemu řhiba tamnemn mužej pschizpichu. Tež w mojich woczach bēsche wón wulki muž, dokelž bēch hišcže džecz. Tola dwoje bēsche, šchtož mi tehdom hižo nadpadže a šchtož doroshmicž niemóžach. S přenja řekasche, so tón muž so ženje wopicž, ženje řakrowacz ani nicžo njepraweho czinicz nješmē, hdž chze šbože pschi šwojim hojenju mēcz — i druha pač tež ludžo prajachu, so nješmē ženje wonlach řhodžicz, hdž je so řlónčžko řhowało, a so so wón teho kručze džerži, dokelž bychu jeho hewak šl duchojjo pod njebešami rořtorhali. Za šebi prajach: Hdž człowjek tajke porjadne, hódne žiwjenje wjedže, cžeho dla dyrbjak so skych duchow bojecž?

So so pač tež wot tajkich ludži tajžy šebacz dadža, kofřiz chzedža pobožni bycz, ja řoshmicž njemóžu. Za móžu šebi to jeniczžy tač myšlicž, so czert so sa jandžela řwētkla wudawajo człowjekow w tej myšli řdžerži, so móža so tajke řredki, pschi kotrychž so Bože šłowo řreba a Bože mjeno mjenuje, i dobrym řwēdomnjom nařožowacz a so wone nicžo šte nješbu. So pač je bjes řrebanjom Božeho mjena pschi modlenju a pschi kuslanju tajki rořdžel, kofřiz je bjes njebešami a helu, na to šebi ludžo njepomyšla. Nam drje je so w schuli druha kasnja wušadowała, ale nam so hrēch kuslanja na wēstych padach, kofřiz sym tu napikał a kofřiz drje škoro w kóždej wošadže nadeńdžesč, doscz rořjajnik njeje. Džeczom dyrbjaka so šwjata bojoscz psched tym hrēchom řaschczepicz. Za sym wot teho pschewēdcženy: bychu-li so mi w schuli tute jebaze řhumšchty wuhojenja w prawym řwētkle pokasale, ja k tamnemu mužej šchol njebych.

Šndižny maja pschifšlowo, kotrež řeka: „Še-li dobre mjeno přecz, šchto pomha mi potom hišcže moje žiwjenje.“ To šebi ju nichto njemyšl, so, hdž je šchto juntrócz mjeno „kuskarnicza“ dostał a ludžo so jeho boja, so to šamo wot šebje šhubi. Na wopač tajžy dyrbja to pschezo czucz. Nichto radny k nim na džeko njeřhodži. Čhze-li so šchto i tajkeje řwójby woženicz, je jemu to je šchłodu. Šeli so je nětk řepje, hacž psched řřizeczzi řetami, chzemny so Bohu džakowacz. Namaka-li pač něchto tajke hrēchi bjes šwojimi řnatymi, tón ju próžy njelutuj, ale wšchitke šwoje možny napinaj, so by so njewužitnemu wužiwanju mjena Božeho, pschiwērie a kuslanju mjesa řtajka.

Řhěžorowy narodny džen.

Nasch lubny řhěžor je 27. januara řwój 34. narodny džen mēk. To be řetša wošebna řwjatocznošč, pschekrašnjena psches telko wjetchow, kiž bēchu dla kwaša řhěžoroweje řotry do Barlina pschijeli. Kažke be to řahorjene řwjeczjenje w Barlinje: kofřiz ředjenje do a wot řhěžoroweho hroda. Wjeřoka hromada so cžišczesche w řasach, wot řřechow řmahowachu řhorhoje, w schulach, hdž ř schulřta młodžina so wjeřeli, so žane rořwuczenie njeje, so wotdžeržachu řwjeczjenja a kóždy dobry wótežinz so Bohu temu řnjesej džakuje, so ma nasch lubny wóžny kraj tajkeho řylneho řwērneho řhěžora. A my, kiž nješmny móhli řobu řwjeczicz w Barlinje, řmy tola wo nicžo mjenje pola řwojeho lubeho řhěžora w duchu byli. Čzežke je, o lubny řhěžoro, twoje powoľanje a pokne šamokwjenje. Šny drje wot wjetřchiny řwojeho luda horžo lubowany, ale, Bohu řkorženo, wot jich řawšyntow tež hidženy. A temu řakaja na řtaženje twojeho řhěžorřtwa řańřchi a wječorni řušodža. Šchto dawa czi, řhěžoro Wylemo, řhrobkoscz, wóžny kraj psches řolmy a wichory w nowym řecze twojeho žiwjenja šbožownemu pschichodej napscheczimo wjescz? Čłowřka a tež řhěžorowa móž njemóže dobywacz. Ty řy na trón twójich wóžow řtupiwšchi, móžny wulku kasnju dač: Ty řy řasał, so dyrbi so wošada w řyrkwinej modlitwje k temu řnjesej modlicž, „sa jeho wotrocžka Wylema“. Ty řhěžoro, Boži wotrocžko! To je twoje powoľanje, to je řukowanie sa šbože wóžneho řraja pod twójim řzeptarjom. Bóh lubny řnjesz wobradž czi móž, jeho řwērnny, w ponižnosczzi řylny wotrocžk bycz a wostacz. Talc modlitwa je dar, kotryž czi k twójemu narodnemu dnjej pschinjēmny. A dušche wšchēch tych w naschim ludu, kiž žiweho Boha řnaja a pytaja, njech so napjelnja i tym dobrořoščenjom, so ty, nasch lubowany řhěžor, pytašch móž a šbože nascheho czežkeho domapytaneho luda jeno w pokušchnosczzi a w lubosczzi k wšchekomóžnemu, řmilnemu Bohu, řralej wšchēch řralow, wóžej nascheho řnjese a šbožnika řesom řhřysta. A my wšchitžy chzemny i tobu sa tutej pokušchnosczju řtejecž a we woporliwej wjeřkosczzi tebi pomhacz, so móžesč w nowym řecze řwojeho žiwjenja řwoje wřhoke řastojřstwo w řohnowanju řastamacž.

Šklawa naschemu řhěžorej Wylemej.

F. O.

Dwaj dnjej do řhěžoroweho narodneho dnja je so w Barlinje kwaš řhěžoroweje řotry, přynžesny Margaretthy a řeřenskeho přynža Bjedřicha řhorle řwjecziz. Přynžeska Margarettha je řhěžorki Bjedřichoweje najmłódscha a poslednja džowka, kotraž je řarřchisťi dom wopusczžika a i mužom šwojeje wólby psched wērowanřki woltař řtupila. A jeje kwařnemu řwjedženjej řu so mnořy němřzy wjetřchojo řesčli, bjes nimi tež řakřti řral Albert. S wukraja bēschtaj pschisčłoj řusťi řarjewicz Mikławřch a řendželřki Čdinburgřti wójwoda.

Danski kral, kiž bē teho runja pscheproschenje k kwažej pschijał, je wumostał, dokelž je s pluwazym lodom na morju wobtkhad bjes Němskej a Danskej pschetorhnjeny. Wērowanje je so w kapale kralowskeho hroda w Barlinje mēlo. Njemjesta a nawoženja buschtaj pschi kapalinych durjach wot duchownych powitanaj a k woltarjej dowjedženaj. Pōbla kžezora džēsche jeho macz, kžezorka Bjedrichowa. Bjes saskim kralom Albertom a ruskim zarjewicžom Miklawšom kžezorka Viktorija sastupi. Sa nimi džēsche hešeniski wōjwoda bjes badenskej wulkowōjwodku a kannaughtskej wōjwodku. S dołhim cžahom cži drusy wjerchowszy knježa a knjenje do kapaly sastupichu. Zyrkwinska kswjatocznoscž so wot domoweho čhora s hymnu: „Wschitko, sčtož wodnych ma“ wotewri. Pschitomni spēwachu: „Khwalba budž Bohu“. Potom namēstny hrodowy farat dr. Dry-ander wērowansku rēč na sakožku słowow 1 Pētra 4, 10 džeržēsche. Wone rēkaju: „Sstuzče žebi jedyn druhemu s tym darom, kotryž kōždy dostał je, jako sčže dobri sastojnizy wschellkeje hnady Božeje.“ Čdyž so pjerščeczenjej samēnjeschtaj, wonka w swjehelenskej jahrodže tsi krocž dwanacze kanonowych wutšelow pschipowjedžichu, so je wērowanje wukonjane. Kžezor a kžezorka k mlodymaj mandželskomaj stupischtaj. Prēnschi swoju kotru wutrobnje na hubje a lizy koschēsche, potom wōn noweho kswaka wobjima a koschēsche, bjes tym so kžezorka Bjedrichowa džowku s woschbitej nutrnoscžu k wutrobje kłocžēsche. Kžezorka Viktorija hešenstej krajnej hrabiny sbožo pschējēsche a kžezor generalnemu superintendentej prawje wutrobnje ruku kłocžēsche; to žame tež mlodaj mandželskaj cžinjeschtaj. Potom cžah po tym žamym rjedže, kaž bē pschischol, kapaku wopuschcži.

Sa naju wobeju.

Swony s wyšokoscže zyrkwineje wēže jašnje do rašskeho powētra swonjachu a jich synki klinežachu s wotewrjenym wołnom nuts do istwiczi, hđžež so runje žona hotowasche, so by kemschi khwataka. Wona wsja spēwarste do ruki a pschistupi k swojemu muzej, kiž psched pišatom žedžo w swojich knihach licžēsche a jemu Božemje prajo ruku sticzi. „Haj, haj, luba žona“, tutōn džēsche a lēdy wot swojich knihow na nju pohladny, „dži ty jenož kemschi a modl so sa naju wobeju.“

Tak bēsche stajnje prajił, tak dołho kaž so žona dopomnicž wjedžēsche. Na to bē so swucził a s tym so smērowa, so kōždžicžku sbožnu njedželu swoju žonu do Božeho domu pōkła, so by „sa wobeju“ so modliła.

Szamlutki wō istwoje žedžo a dołhe rynki dželacžeršeje msdy licžo, buschtej jemu woczi cžezkej a licžby reiwachu po bēlej papjerje, so na wołomit pjero s ruki položil a swojej głowje na swojich knihach wotpocžowacž dasche. Wjeczor prjedy bēsche s dobrymi pschecželemi hromadže był a jeho nōzne spanje bēsche jeno krotke było. Čžēlo žebi nētko tola žwoje prawo žadasche a dołho njetrajēsche, dha bēsche wušnył.

Dha so jemu džijēsche, so je wumrjel a so se swojej kwernej mandželskej psched njebestimi durjemi steji.

„Nētko čžemoj hnydom nuts sańcž“, džēsche a swoju žonu sa ruku pschimny. Ale na jene dobo stejēsche nēčto psched nim, kiž mējēsche napohlad kswjateho japoschtoła Pētra, kaž bēsche jeho druhdy na wobrasach widžak, s wulkim njebestim klucžom w ruzy.

Tutōn wotamkny durje, psched kotrymiz stejēsche a pschecželnimy žonje kwasche, sastupicž a džēsche: „Ty mōžēsč sa waju wobeju pschińcž. Wschako je twōj muž pschēzo tak džeržak.“ Durje so samknychu a wōn dyrbjēsche wonka wostacž.

Čacž drje je pschichodnu njedželu, hđnyž swony wołachu, swojej žonje sažo „sa wobeju“ hičž dał? Wot teho cžasja je pjecža hušcžišcho so bu kemschi pschischol.

Sa kschescžianskich hospodarjow.

Młoda holza sčēsčž lēt w zusbje pschēbywschi so do staršichstehe doma wrōczi. Wona bēsche tōn žyly cžasž pola pobožnych ludži pschēbyła, hđžež bychu so rano a wjeczor wschitžy hromadže modliłi.

Domach bēsche to wschitko hinał. Woni bychu so k wjeczeri sežydali, pacžerjow pał žanyč njewuspēwali — tajžy bychu tež lehnycž khodžili. Duž so holzy domach lubicž njehasche. Nan bōrsy widžēsche, so je wona šrudna a čžyšche rad šhonicž, cžeho dla so rudži.

„Luba džowka“, wōn jedyn džēń k nej praji, „tebi so pola naš domach tak lubicž njeha, kaž byč to rad čžył.“

Džowzy klyly do wocžow stupichu a pšakajo wona wotmolwi: „Ach, luby nano, tak mōhła so ja sbožowna cžucz w domje, w kotrymž so njemodla?“

Szwojeje džowžyne słowa naney głuboko do wutrobny rēšachu. Wōn jej słowcžka njepraji — ale tōn žamy wjeczor so hišcže s tymi žwojimi modlēsche. A bōrsy bu dom modlerski dom a s tym mējno mēra a žohnowanja.

Masch-li, luby cžitarjo, pobožne džēczi, so nad tym wjēkel a njebudž tajki nan, kotryž džēcžom dom njeluby a žusy cžini, ale wotewr w twojim domje w modlenju to wołno horje k njebežam, so słoncžko s wēcžneho wōtžneho kraja do njeho kswēczi, so žwoje džēczi w staršichskim domje stajnje domjaze cžuja a so budže jim žwoje wopomnecže hišcže po žwojej kswjerczi se žohnowanjom.

Sdnyž w najwjetškej nusy žmy.

Dwōrski prēdat Frommel w Barlinje powjeda wo spodžiwym wumozenju se kswjertneje khoroscže. Žako mlody duchowny w malej wšy bēsche žwojim pacžeršim džēcžom kšerlusch wuknyčž dał:

Sdnyž my w najwjetškej nusy žmy
A nihdže wostacž njewēmy,
Tež njewidžimy pomozy,
Čacž staramy so do nozy, —
Dha to našy jenicžki trošč je,
So prošymy nētk wschitžy cže
We mjenje Žesom Khrystuša,
Twojoh' žyna, našyoh' žrēdnika.

Sšłowa a głōš tuteho kšerlucha bēchu džēcžom wjele próžy cžinite, słoncžnje pał je mōžachu. W tym žamym cžasju wudry we wšy cžezka khoroscž, straschna šymniza, kotraž žebi wjele woporow žadasche. Tež jene s pacžeršich džēczi, klyly hōłz, cžezto šchori a runje, dokelž bēsche tak klyly a połnokrejnny, jeho šymniza žałošnje sapschija. Po mēnjenju lēkarja bēsche mało nadžije, jeho pschi žiwjenju šdžeržecž. Ale sčto so sta? Čdyž duchowny ras, kaž husto cžinjesche, do tamneho doma pschindže a hižo wocžakasche najhōršche klyšhecž, jemu macž kšoreho hōłza połna wjēkeloscže powjedasche, kaje spodžiwne połēpschowanje bēsche so w nozy stało.

Wjeczor prjedy bēsche hōłz jara njemērnny był, bjes spanja so na swojim ložu wołoko cžisłak a słoncžnje žebi žadał, so by wucžer s džēcžimi pschischol a jemu nēčto spēwak. Njedžiwajo na wschitke smērowaze słowa wobstejēsche kšory na swojej woli a wucžer a nēkotre džēczi so wołachu. Čdyž pał hōłz nētko žadasche, tōn kšerlusch klyšhecž, kotryž bēsche pola duchowneho nawuknył, bēsche dobra rada droha — wucžer jōn nješnaješche a tola kšory žadny drugi klyšhecž njehasche. Na jene dobo so žam we ložu posbēhny a žam saspēwa:

„Čdyž my w najwjetškej nusy žmy
A nihdže wostacž njewēmy“, —

dale njepschindže, krej s rta a noša bēžo jeho głōš sadušy. Žyle słaby na swojim ložu ležēsche, ale tak bēsche jemu na jene dobo tak lohko. Čžicho a smērom dychajo wušny.

Lēkar, kiž bēsche jeho hižo rano sahe wopytał, so došč džiwacž njemōžēsche, so bēsche šymniza tak jara wopuschcžila — jenož mēr a dobre wotgladanje a wschitkōn strach bēsče šbēhjeny.

Tak bēsche tutōn kšerlusch jene žiwjenje šdžeržak.

„Bomhaj Bōh“ je wot nētkja niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wschēch pschēdawarňjach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje dostacž. Na sčtwōrcž lēta płaczi wōn 40 np., jenotliwe cžizła so po 4 np. pschedawaju.